

Előfizetési díj.

Vidakra postán vagy helyben házhoz, hordva

Egy évre	16 frt.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik indennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Hirdetési díjak:

Hatszor hasábozott garmond sor vagy annak tere 5 kr. Bélyegj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wallzeile 22.) Hasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapestben: Hasenstein és Vogler hirdetés köv. rodáj Braun Ede hirdetésményi ügynöksége, József tér 10. sz. 1. emelet

Nyitási czikk

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politika és közgazdasági napilap

1876. hatodik évfolyamára.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egész évre	16 frt.
Fél évre	8 frt.
Negyed évre	4 „
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők

Nyolc egyszerre beküldött előfizetés után tisztelt példánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

A birtokrendezésről az erélyi részeken.

Ajánlja az erélyi-részi képviselők és a kereskedelem-, ipar-, és földművelés-ügyi miniszter figyelmébe az Erdélyi gazdasági egyeslet egy tagjától. XI.

Mihelt a birtokszabályozási hivatalok fel lesznek állítva; az egyes kerületek bizonyos körökre osztatnak, az illető birtokszabályozás hivatali javaslatának alapján s minden lak-biztos részére egy határozott terület jelöltetik ki.

A szabiztos első kötelessége, hogy a birtok-részték számát a miveltési nemek

szertint községenként felvegye; a kultur-ellenes használati és birtoklasi formákat, valamint a már keresztülvitt és még folyamatban levő tagosításokat és segregatiokat megállapítsa és összeírja.

Minden az ő kerületében folyó urbéri porókra vonatkozó acta neki adatik át, valamint az urbéri viszonyokat illető megyei ügyiratok és a volt kir. kormánysszék levéltárának idevonatkozó darabjai is.

A szabiztos aztán kitűzi a községekben a kihallgatási tárgyalásokat; kihallgatja a feleket az erdő- és legelő-használatra sat. névze s ha a felek netalán még okmányokat, bizonyítékokat sat. producálnak, egy második tárgyalási napot tűz ki.

Azok a földbirtokosok, kik e tárgyalásoknál netalán nem jelentek meg; abban az esetben, ha még a tárgyalás előtt vagy folyamán irásos nyilatkozatot nem nyújtanak be, többé ki nem hallgathatók s a megjelentekkel szemben minden ebből támadt költségek s az ő hibájukból meg-hiusult tárgyalás kiadásai hordozására kötelesek, s ellenvetéseik, sat. — ha ugyan nem rendeltetik el még egy második s utolsó tárgyalás — figyelembe nem vétetnek. Nemcsak a feleknek kell tehát bizonyítékaikat előadni, hanem a birtok-szabályozási eljárás folyamatán a hivataloknak is kötelességük még a tárgyalás előtt minden az ügyre vonatkozó adatnak összegyűjtése.

Miután aztán a tárgyalás, az az kihallgatás, bezáratott: a szak-biztos ítéletet mond ki az erdő- és legelő-használat megváltására névze s ez ítélet ellen a birtok-szabályozási hivatalhoz, harmad fokulag pedig a főtörvényszékhez lehet fellebbezni. Azokat a birtok-viszonyi vitákat tehát, melyek az urbéri viszonyokból származtak, a birtok-szabályozási hivatalok intézik el, törvénykezési úton, az inquisitorius eljárás szerint s a fenálló törvények értelmében. E birtok-szabályozási hivatalok ítéletei ellen van ugyan a kolozs-

vári főtörvényszékhez fellebbezésnek helye, de a már ellátott urbéri ügyek semmi szín az ügy alatt sem újíthatók fel többé. A kir. curiához csak akkor lehet fellebbezni, ha a főtörvényszék ítélete nem hangzik egybe a más két instantia ítéletével.

A közös erdők azonban azonnal zár alá helyezendők s a közös erdők és legelők rögtön elrendelendő felmérése a tárgyalások folyamata által semminemű változást vagy akadályt nem szenvedhet.

E közös erdők és legelők felosztása aztán az ítélet jogervényre emelkedése után azonnal megtörténik s evel szemben semmiféle panaszsnak és visszahelyezésnek helye nem lehet.

Ha aztán az ily felosztandó közös birtokok helyzeténél s a használatra jogosultak kártalanításánál fogva általános birtok-szabályozásnak kell bekövetkeznie: ez azonnal elrendeltetik s e határozat ellen csak felülvizsgálati kérvény nyújtható be a birtok-szabályozási hivatalhoz, mely az ügyet a főmérnök és fő-biztos által felülvizsgáltatván: a végzést azonnal a fő-törvényszék elé terjeszti végérvényű ellátás végett.

Midőn a szak-biztosok a községekben megjelennek: a biztos köteles azokat az erdő-gazdasági és földmiveltési melioratiokat is javaslatba hozni, a melyek a jövőben az általános gazdaság érdekében szükségesek, — mi végből a szak-biztosok táblázatokkal és nyomtatott mintázatokkal látandók el, melyeket ott a hely színen töltenek ki, valamint arra is köteles a szakbiztos, hogy az ott a hely színen tett felvételek és a helyszínrájzi könyvek alapján megállapítsa, ha vajjon a birtok-szabályozás, illetőleg az általános tagosítás keresztül viendő-e, vagy sem?

Akármi okból vált megengedhetővé vagy szükségessé a tagosítás, illetőleg ut-vagy birtok-szabályozás: a szakbiztos ott helyt elrendeli s e rendelet ellenében, mint mondjuk, csak felülvizsgálat iránti kérvény adható be.

— Igen, minővel egy orvos szemléli betegét; ön mindig azt hitte, nem fogok sokáig élni. Most, miután így megerősödve, jó egészségben lát, gondolá, nincs miért többé nyugtalankodni miattam.

— Pedig jól láthatod, hogy az éjjel sem fekszem le, csupa merő nyugtalankodás miatt.

— De minő ok van a nyugtalanságra. Lássuk! Minő veszélynek lehetnek ön kitéve Gaucher Fülöppe szembe? Nem becsületes ember? Az ő korában az ember még nem lehet megromlott s különben is én nem vagyok már gyermek, hogy ne tudjak ellentállni egy fiatal ember mézes szavainak.

— Más veszély valóban nem is létezik itt, mint, hogy szóbeszédre adnának alkalmat, mielőtt ne elhatároznád magad s nyilvánosságra akarnád hozni a dolgot. . . te, ki annyira féled a világ ítéletét, hogy még nekem sem engedted meg, házadnál maglátoztatni téged!

— Oh! ön keresztatyám, az már komolyabb dolog volna. Mindenki jól tudja, hogy ön nem akarna engem nőül venni; önnek nem az az eset van, mint egy házassulni készülő fiatal emberrel.

— Ugyan mit beszélsz? hisz az képtelenség. Hogy én ne vennék nőül, ha elég szerencsétlen lennék, valamiképen hirbe hozni téged?

— Tudom, hogy elvenne! de csak becsületből és nem szeretném, sem önt ily kelemetlen zavarba hozni, sem magam azonkényszerű helyzetbe, hogy a házasságot elégtétellel kelljen elfogadnom.

Mariánának minden szava, lelke mélyből felzavarta Andrást. Mindketten megállapodtak volt, a leány lovával a vízben, hol Suzon inni akart s Péter a parton egy szikla darabhoz támaszkodva. A patak átlátszóan sikamlott el a part fövénye mellett s alig lát-szák azt megnevetsitni a sűrű lombzaton, fák, úda új levelekkel borítva, a szemnek oly jól eső, kellemes, enyhe zöld színezetet adtak a tájnak, vagyulve a felkelő nap rózsafényével.

— Mariánna, szolt Andrá elgondolkodva, te valóban nagyon szép vagy ma reggel, és azon ifjú urnak, ki azt véli, hogy egyedül ő fedezte fel szépséged, igen nagy megvetéssel

Talán mondanunk sem kell, hogy a fő-biztosok és főmérnökök megválasztásánál a legkiválóbb gonddal kell eljárni, mert e fő és szakbiztosokban az állam kitérő hivatalnokait nyer, a nálunk, mint látszik, teljesen ismeretlen és nem is sejtett föld-melioratiók számára; ezek fog-nak gyakorlásti fő- és folyam-szabályozásokat megindítani s ezeknek kell a kormány el mindazokat a javaslatokat terjeszteniök, melyek a gazdaság általános emelésére vonatkoznak.

A főbiztosok és főmérnökök nemcsak felügyelik a szak-biztosok rendelkezéseit és javaslatait s a mérnökök műszaki munkálatait, hanem meg is bírálják, ellenőrzik, egy szóval ők a főtörvényszék műszaki közgei. Minden másodfoku végzésre névze tehát irányadó az ő műszaki véleményök.

Nem lehet tagadni, hogy a főmérnökök és a szak-biztosok ily értelemben vélt megválasztása nem csekély feladat; — de ezekre a munkásokra elkerülhetetlenül szükség van s mi meg vagyunk győződve, hogy vannak nekünk mind magasabb képzettségű derék gazdáink, mind műszakilag kitérő mérnökeink, kikre ez oly annyira fontos feladatokat nyugton rábízhatjuk, — ép a mint az államnak is megvan az a férfja, kire bizalommal tekinthetünk, hogy e nagyszabású gazdasági reformot keresztül fogja vinni.

Hogy a szakbiztosok és mérnökök munkálatait annál jobban lehessen felügyelni: az ország-részt két kerületre kell osztani, az egyik magában foglalná a dévai, nagy-szebeni, brassói, sepsi-szent-györgyi és ud-varhelyi, a másik a nagy-enyedi, maros-vásárhelyi, kolozsvári, dézsi és besztzercei birtokszabályozási hivatalok területeit.

A porosz birtok-szabályozási már említett elvek sorában olvassuk azt is, hogy beható, minden részleteikben gondosan szerkesztett s folyton javítandó kivitelű rendeletek és utasítások készítenők az eljárás minden ágára névze. A törvény

maga csak az általános elveket mondhatja ki, melyek szerint az eljárásnak történnie kell, de magát az eljárást a törvény elvein alapuló utasításoknak kell szabályozniök. Az is teljesen helytelen fölfogás, hogy minden pontozatnak magában a törvényben kell foglaltatnia és hogy a végrehajtó közgeket nem kell szabályzatok által megszorítani, — mert ha nincsenek ily részletes utasítások, akkor a műszaki közgeek az experimentatióra vannak kényszerítve. Lám a porosz szakbiztosok részére készült utasítás négy-száz-tizenhat nyomtatott lapra terjed s még ma is gyarapítják, pótolják, a gyakorlat által kitüntetett hiányokat kitöltik benne. Hiszen a fő-törvényszék egyik legfőbb feladata épen az, hogy az ügyeket részint specialis szabályzatok, részint általános instructioi segítségével folyamatosan tartassa s ily módon oda hasson, hogy a tagosítások gyorsan és biztosan lebonyolittassanak; feladata, hogy az eljárás felmerülő hiányait kijavítsa, kitérő, vagy itt-ott mutatkozó előnyeit általános érvényre emelje.

Az ily utasítások kiadása tehát a fő-törvényszék egyik legfontosabb joga, mert csak ezáltal válik lehetővé, hogy az ország különböző részeinek sajátosságai egyként tekintetbe vétessenek.

Látszat és való, da capo.

△. A „Magyar Polgár” mai (decz. 22.) száma rendkívül érdekes. Azokra a régi „jó” időkre emlékeztet, midőn az az árkus papirus volt helye mindenféle bátor férfiaknak, kik egymást igyekeztek a specialitásban túllelőzni.

Ebben a bizonyos 292-dik számban olvashatjuk a Birró Domokos nyilatkozatát, ki Kolozsmegye bizottságának az a kifejezését próbálja megerősíteni, hogy ellene a bizottság azért nem indit tiszti keresetet, mivel B. D. elmebeli állapota nem qualificaia őt a meg-tiszteltetésre. Ott nyujtozkodik továbbá, Dr. Ratiu János külön bonorarius órási czikkje,

percizg Mariánna, csak nem válhatsz meg tőlem ily jéghideg szavakkal!

— De keresztatyám! — szolt Mariánna szelidebben hangolva, minő szavakat használjak irányában?

— A rekonszenz és bizalom szavait.

— Nem azt tettem-e, midőn megígérttem önnek, hogy kedve ellenére nem fogok férjhez menni?

— És te nem érted át, hogy ez alá-tosságot nem fogadhatom el tőled áldozatképen.

— Ki tudja, hát ha nem volna az tőlem áldozat?

— Valóban, ki tudja? Épen ez az! lám még megad sem tudod!

S Péter leverette és bátorságot vesztve, egyszerre elereszté Suzon kantáriját s fejét lehajtotta, de nem elég gyorsan arra, hogy el-rejthessen két nagy könyceppet, melyek meg-nedvesíték szempilláit.

XVIII.

— Valahára! — szolt magában Mariánna, lassu léptekkel haladva lakása felé, egy tetszik most már tisztán átlátok szelmeim.

Valóban azt hittem, hogy soha sem nyere-m meg szerelmét! Nem gondolta-e s le is írta e gondolatot, hogy a házasság egy mély sir és hogy nem elégednék meg nyugalmas és biztos boldogsággal? s még is rozsl esik neki, ha engem habozni lát; mily sajátságos jellem s mennyire kétkedik mindenben!

Mariánna hazaérkezve, bezárkózott szobájába, keblében oly izgatottság dúlt, minőt ezeltől még soha nem érzett. Ő önmagával szemben, mindig nagyon őszinte volt; elismerve, hogy Fülöppe való alkallozása kissé felzavarta őt s engedve ösztönének, némi győnyört is okozhatna neki, ha ez ismeretlen iz-lése szerintintek találja őt. Az ily határozott jellemű embereket azonnal kiismerhetni s nem jó-e az bennök, hogy nem kimélnék minket a határozatlanokdás kínjaitól? Péter sok tiszteletet tanusit irántam, az igen hiszelő reám névze és jól esik; de vajjon nem igen is sokat? Azt akarja, hogy én járjak utána? Nem ugy hozza-e magával a dolgonak rendje, hogy a férfit legyen a kezdeményezés joga?

(Folyt. kövök.)

A „KELET” TÁRCZÁJA.

MARIANNA

ELBESZÉLÉS.

Írta:

GEORGE SAND.

MÁSODIK RESZ.

XVII.

(Folytatás.)

— Én nem összetalálkoztam veled. Én lestem jöttöd.

— Az nyémet? Valóban?

— Ige a tiédet. Tanácsoscal s védelemmel tartom neked mindazon percizg, mig így szolss házam: Kiismerem e fiatal embert s tetszik nekem. E percizg elérkezik meg-lehet ma est vagy holnap reggel.

Nem gondolom, hogy gyámleányom hosz-szason legyen még kezem alatt, a mennyiben Fülöppe től függ.

— Azt hiszi, hogy ma este vagy holnap teljesen ki fogm ő ismerhetni? Ön sokkal több észet s itélő-betiséget tesz fel rólam, mint mennyivel bík.

— Édem, te oly bálgnak akarsz ma-gad feltüntetni, hogy merő kacérssággá válik az egész.

— Ah valóban? szolt fel Mariánna, ki a szokottól még nagyobb figyelemmel s kíváncsisággal hallgatta Péter szavait, vizsgá-lta az arcát, — csak folytassa édes kereszt-atyám! Ismeressen meg önmagammal, nekem sincs élenkobi vágyam, mint megtudni, meny-nyit érek.

— Ön azt mondja, hogy esztelennek muta-tom magamat? pedig nem vagyok az?

Pétert avarba hozta, ez oly határozot-tan tett kérd, melyre nem volt elkészülve. — Nem azért jtem, — felelt komolyan — hogy neked előadást tartssak s észteni részletek-

A karácsoni és új-évi ajándékok ideje beállván,

a n. érd. t. cz. helybeli és vidéki közönség iránt tartozó kötelességet teljesítünk, a minden becses figyelmébe ajánljuk

NAGY BAZÁRUNKAT,

Kolozsvárt, főtér, a Nemzeti szálloda alatt,
a mely, mint ezelőtt, úgy most is minden versenyt kizáró egyetlen nagy raktárral rendelkezik karácsoni és új-évi ajándékoknak való cikkekben,

a melyek könnyebb áttekintés végett, minden lehető csinnal rendezett tárlatban vannak kiállítva az üzlethelyiségben.

Az árak, mint ez üzletben szokás, határozottak ugyan, de páratlan jutányosak.

Korábbi évek tapasztalatai kétségtelenné teszik, hogy az ünnepek előtti utolsó napokban a tolongás oly nagy lesz az üzletben, miként lehetetlen a tömeges megrendeléseknek minden irányban pontosan megfelelni. Ennek lehető kiküldése végett bátorodunk tisztelettel kérni a n. é. t. cz. közönséget, hogy megrendeléseit lehető korán megtenni méltóztassék, ez által lehetővé elérni az is, hogy valamely történetesen épen kifogyott cikket rögtön meghozassunk, s a t. megrendelőnek maga idején szolgálhassunk.

CSAPÓ SÁNDOR NAGY BAZÁRJA.

Karácsoni és új-évi ajándékok nagy raktára.

Szám. 688. 1875.

(550)

(1-3)

Jószág eladási hirdetmény.

Az erdélyi gazdasági egyletnek 1875. december 11-kén tartott rendkívüli közgyűlése a nevezett egyletnek tulajdonát képező nagybunai birtokot eladás által értékesíteni határozta.

Ezen birtok fekszik Küküllőmegyében, Segesvártól egy kis órányira, Héjjasfalvától egy negyed órányira, mind kettő állomása a magyar keleti vasútnak. — terület 1329 hold és 1465 ölet tesz, ebből szántó 352 hold 463 ölet, rét és kert 147 hold 1097 ölet, szőlő 9 hold 605 ölet. Legelő 38 hold 1225 ölet, erdő 768 hold 1210 ölet, melyből mintegy 126 hold a volt jobbágyoknak kiutalandó lesz, végre 13 hold és 65 ölet házhelyekre és terméketlenekre esik.

A birtokhoz tartozik egy örök által jól látogatott öt kövü malom a segesvári határszélén és a koresma-jeg Nagy-Bunban, mely két regale évenként 1400 frt. tiszta jövedelmet hoz.

A birtok törvényszéki becsára 118,700 forint o. é.

Venni szándékozónak bővebb felvilágosítással az „Erdélyi gazdasági egylet” titkári hivatala szolgál.

Kolozsvárt, 1875. december 20-kán.

Az „Erdélyi gazdasági egylet” nevében, gróf MIKÓ IMRE s. k. egyleti elnök. GAMAUF VILMOS s. k. egyleti titkár.

Fontos a karácsonyi és új-évi ünnepekre!

CSIKY IMRE

kereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

Elismert jószágú hengerliszt, mázsája 10 frttól 15 frtig.
Színméz, kupája 1 frt 10 kr., (4 kupa vételnél csak 1 frt.)
Havasí rajméz, kupás és két kupás üvegekben 1.40 és 2.80 üvegestül.
Mák, kupája 40 kr., Dió, kupája 12 kr.
Hazai mustár, kupája 80 kr., 1 frt 20 kr. és 1 frt 60 kr.
Francia mustár, 1 üveg 40 és 60 kr.

Karácsonfára való apró színes gyertyák, fontja (60 db) csak 80 kr. ehez szükségeltető gyertyatartók, melyeket az ágak végére alkalmazhatni.

Elismert jószágú

finom páczolt sonkák

Keiserfleisch és paprikás szalonna.

Különös figyelembe ajánlom szakismerettel készült, hus páczoláshoz megkívántó kész páczot, fontja csak 25 kr.
Finom francia és svájci csokoládék, fontja 80 krtól 3 frtig.
Továbbá finom theák, rumok, sajtok stb.

(542) (3-3) Tisztelettel

CSIKY IMRE.

Meghívás.

A sz-somlyói közbirtokosság jövő 1876-dik évi január-hó 16-dik napján d. e. 10 órákor, Sz-Somlyón a városbáza nagy termében

közzgyűlést fog tartani,

mely gyűléseni megjelenésre minden érdekeltek tisztelettel fölkértenek.

Sz-Somlyón, 1875. december-hó 18-án.

ERŐS ISTVÁN, birtokossági jegyző

Selyem-árak

legnagyobb raktára:
Bécs, Stock im Eisenplatz Nro 2.
RANZI B. P.
„A szép Mailandin öhöz”.
Minták kíváncsra ingyen.

CSIKI testvérek.

Van szerencsénk a helybeli úgy a vidéki n. é. közönségnek becses figyelmébe ajánlani — jutányos ár mellett jól berendezett

fűszer-, csemege-, liszt- és bor üzletünket,

különösen a közelgő ünnepekre kitűnő henger liszt, színméz, dió, mák, szilva, különféle francia és olasz cukrozott gyümölcsök, schweiczi Souchard és francia Masson-féle Chokoládék satulokban, különféle cukorkák, bel- és külföldi liqueurök, rozsolis, valódi jamaicai-rum, chinai és orosz thea, thea sütemény, többféle hideg étkek, sajtok stb.

Öhajjtjuk a n. é. közönség szíves bizalmát kiérdemelni Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Tisztelettel:

CSIKI TESTVÉREK
fűszer-, csemege-, liszt-, bor-raktára.

CSIKI testvérek.

(537)

(3-3)

KOVÁTS KÁROLY férfi divat üzletében

VÉGELEADÁS TARTATIK

és minden az üzletben találandó cikkek vételárban adatnak el.

Több oly cikkek, melyek továbbra nem tartatnak, rendkívüli olcsó árban adatnak el.

Nagy választékban és feltűnő olcsó árban férfi és gyermek kalapok és sapkák, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, esőernyők, esőköpenyek, férfi harisnyák.

Női és gyermek posztó cipők igen jutányos árakban.

Férfi cipők, nyergek, lovagló készülétek és még több itten elő nem sorolt tárgyak.